241. številka. V Ljubljani, v četrtek 17. oktobra 1918. LI. leto.

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ **velja po pošti:**

za Avstro-Ogrsko:

celo leto skupaj naprej . . K 50·—
pol leta „ „ . . . 25·—
četrt leta „ „ . . . 13·—
na mesec „ „ . . . 4·50

za Nemčijo:

celo leto naprej . . . . K 55·—

za Ameriko in vse druge dežele:

celo leto naprej . . . K 60·—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravništvo (spodaj, dvorišče levo). **Knaflova ulica št. 5, telefon št. 85.**

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vin., dvakrat po 11 vin., trikrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 30 vin., parte in zahvale (enak prostor) 20 vin. Pri večjih inseratih po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno po nakazilu.
Na samo pismene naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja **v Ljubljani** dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej . . . . K 48·— | četrt leta „ . . . . „ 12.—
pol leta „ . . . . . 24·— | na mesec „ . . . . „ 4·—

Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v I. nadstr. levo), **telefon št. 34.**

Pred proklamacijo — „Ilirije“.

Wilsonov odgovor Avstro-Ogrski še ni razglašen širši javnosti. Dunajska vlada pa je že obrnila plaščck po Wilsonovem vetru. Še predvčerajšnjem je kronski svet odklonil federalizacijo Avstrije, včeraj pa je isti kronski svet sklenil federalizirati avstrijsko državo ter ustanoviti štiri narodnostne države. Včeraj popoldne je klical k sebi avstrijski ministrski predsednik baron Hussarek načelnike strank poslanske zbornice ter jim sporočil pretresljivo novico o nameri cesarsko kraljeve vlade.

K Hussareku je šel, v dogovor s Čehi, tudi predsednik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec. Njemu je zaupal Hussarek, da se je vlada odločila ustvariti — »Ilirijo«. Mislimo si lahko, da je bil Korošcev odgovor Hussareku čisto jasen.

V dunajskih političnih krogih je razširjeno mnenje, da bo severno mejo Iliriji določil sporazumno z dr. Šusteršičem nemški »Volksrat«, Italijani bi mejo določili na jugu, Madžari pa na vzhodu. Ilirija naj bo vzor dokaza, kako bi izgledala po avstrijskem receptu narodna samoodločba v praksi.

Čudno ni, da pride avstrijska vlada v vojnem času, ko živi v Avstriji vse od nadomestkov, tudi na misel, dati našemu narodu za Jugoslavijo, če tudi najslabejše vrste nadomestek. Kaj je mar dunajski gospodi, če bi tudi izgubili na mejah na stotisoče najboljših Slovencev? Kaj jim mar, če bi prišli tako pod tujčevo peto naši najlepši kraji Slovenske Gorice in Gosposvetsko polje, kjer je tekla zibelka naše narodne samostojnosti? Wilsonu je treba vreči v oči nekoliko peska, in čez dva, tri dni — če dunajskim mogotcem ne bo všeč — se bo tudi lahko Ilirija preklicala.

Prav resno! Avstrijska vlada, ki prihaja danes s predlogom Ilirske države, ni resna. Dokazuje, da ne pozna niti abecede naše narodnostne meje, potrjuje, da nima niti pojma o našem gospodarskem položaju. Celemu svetu pa naznanja, da je sedela na ušesih, ko je naš troedini narod SHS. opetovano in nevzdržema zahteval samostojno in neodvisno »Jugoslavijo«. Ta ne pozna nobenih drugih mej, kot naravne meje, katere naj zavarujejo celokupnemu narodu in vsem njegovim pripadnikom za vse čase srečno bodočnost.

Za dunajsko senilno vlado je sicer porod Ilirije vsekako že velik dogodek, dasi mora vsak zdravnik postaviti diagnozo, da se je rodilo mrtvorojeno dete, politični in gospodarski nestvor brez nog in glave.

Dunajska vlada je dobila na Šusteršičevo Ilirijo že včeraj zaslužen odgovor Jugoslovanskega kluba. Odgovoril ji bo pa tudi naš Narodni svet v Zagrebu. Dunaj nas je vedno izkoriščal in tudi v bodoče nimamo od njega ničesar pričakovati.

★

Dunaj, 16. oktobra.

Načelniki strank poslanske zbornice so bili danes povabljeni na konferenco k ministrskem predsedniku baronu Hussareku, da se posvetujejo o proklamaciji, s katero naj bi vsa javnost izvedela, da so odrejene priprave za ustanovitev narodnih držav in narodnih vlad v Avstriji in da je ta ustanovitev že sklenjena.

Baron Hussarek je načelnikom strank sporočil, da bo proklamacija izšla že jutri.

Pri sprejemu je baron Hussarek med drugim naznanil, da bo proklamacija vsebovala poziv, da naj se sestanejo narodni zbori avstrijskih narodov. Ti narodni zbori imajo nalogo izvršiti volitev narodnih vlad. Proklamacija pomeni torej preustroj Avstrije v »zvezo narodnih držav«.

V parlamentarnih krogih zatrjujejo, da se naj ustanove na avstrijskih tleh

1. nemško - avstrijska država,
2. češka država,
3. ilirska država in
4. rusinska država.

Na ustanovitev poljske države se ne misli.

Cesarjeva proklamacija bo pozivljala narode Avstrije, da naj se v svojem naselbinskem ozemlju konstituirajo kot države.

Kakor izve »Abend« bo meja rusinske države San.

Mejo med Ilirijo in nemško Avstrijo naj bi tvorila Drava.

Češka država naj bi ne obsegala nemških delov Češke.

Trst naj bi po želji svojega prebivalstva dobil izjemno stališče.

K ministrskemu predsedniku baronu Hussareku so bili poklicani tudi zastopniki Češkega Svaza. Ti so baronu Hussareku pismeno sporočili, da se ne morejo udeležiti ustanovitve narodnih držav, in sicer ne iz razlogov, ki so vladi znani. To pismo Češkega Svaza so podpisali poslanci Stanček, Klofač, Haberman in Tusar. Na današnje posvetovanje torej češki poslanci niso prišli.

Dočim so Čehi izvedeli o nameri vlade tik pred konferenco, načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec ni mogel biti pravočasno informiran in se je podal k baronu Hussareku, ki ga je bil nujno povabil na važen razgovor, ne da bi bil navedel predmet tega razgovora.

Na tem razgovoru je baron Hussarek sporočil dr. Korošcu, da se bo jutri izdal manifest cesarja Karla, v katerem sporoča cesar svojo voljo, da se Avstrija izpremeni v federacijo narodnih držav. V to svrho naj se narodi konstituirajo na svojem ozemlju kot narodne države. Poslanci posameznih narodov naj se združijo v narodnih svetih v svrho, da se posvetujejo o novi ureditvi. Trst naj bi dobil posebno pozicijo.

Ko se je dr. Korošec vrnil od ministrskega predsednika barona Hussareka, se je zvečer vršila v poslanski zbornici skupna seja predsedstev Češkega Svaza in Jugoslovanskega kluba. V tej seji se je konstatiralo, da vlada v vseh zadevah, ki se tičejo nove ureditve, kakor tudi v vseh vprašanjih nadaljnega postopanja popolno soglasje.

Posvetovanje obeh predsedstev se bo jutri ob 10. dopoldne nadaljevalo, stališče obeh klubov pa je že sedaj povsem jasno ter češki in jugoslovanski zastopniki ne odnehajo niti za las od svojih znanih zahtev.

Dunaj, 16. oktobra. Proklamacija cesarja na narode, ki vsebuje ustanovitev narodnih držav, bo izrekla najprej cesarjevo zahvalo narodom za njih zvestobo in vstrajanje pri dinastiji. Kot prvi je bil od ministrskega predsednika sprejet v avdijenci Rusin Petruszewycz. Češki poslanci so poslali ministrskemu predsedniku tole pismo:

Ekscelenca!

Počastili ste nas s svojim povabilom za danes zvečer. Kakor slišimo, ste nam hoteli podati sporočilo o preustroju Avstrije v zvezno državo. Iz vzrokov, ki so Vaši ekscelenci znani, ne moremo pritrditi taki rešitvi češkoslovaškega vprašanja ter Vas prosimo, da oprostite našo odsotnost.

Stanček, Klofač, Haberman, Tusar.

Vsled stališča, katero so zavzeli češki poslanci in vsled izjave solidarnosti Jugoslovanov so dunajski politični krogi mnenja, da cesarjev manifest o preustroju Avstrije v federalistično zvezo državo morda sploh ne bo izšel.

Dunaj, 16. oktobra. Iz jugoslovanskih krogov se sporoča: Zadnji Wilsonov odgovor Nemčiji je prinesel čuden sad na Dunaju. Dočim je še včeraj kronski svet sklenil, da počaka z federalizacijo monarhije tako dolgo, da dospe Wilsonov odgovor monarhiji, je bil sklican včeraj kronski svet, ki se je sestal ob 10. zvečer in je trajal do pol 4. zjutraj. V tem kronskem svetu je bilo sklenjeno izdati cesarjev manifest o federalizaciji Avstrije.

Ta ideja, kakor tudi način njene izvedbe, vzbuja v vseh slovanskih krogih na eni strani veliko ogorčenje nad igro z narodi, da se nasuje inozemstvu peska v oči, na drugi strani pa veselost nad naivnostjo, s katero se upa vlada v tako globokoresnem času spraviti nad ureditev usodnih vprašanj monarhije.

Kakor misli baron Hussarek, naj se imenuje sedaj »Jugoslovanski klub« »Jugoslovanski narodni svet« ter se naj pogaja z Nemci, kake meje naj bi imel ta jugoslovanski torso in katere kompetence naj ima.

Dr. Wekerle je danes sporočil v ogrskem parlamentu, da pripravlja Ogrska personalno unijo, da pa mora ostati državna skupnost s Hrvatsko nedotaknjena. Jugoslovanski torso, obrezana Jugoslavija v okviru Avstrije naj bi torej ne imela prav nič opraviti s tem, kar se godi onkraj meje, ki jo je potegnil dualizem.

Narodni sveti naj se posvetujejo. Toda kaj se zgodi, če se ne sporazumejo? Kaj se zgodi, če se sploh nočejo posvetovati? Vsa ideja tega novega koraka je samo nov dokaz popolne nezmožnosti državnikov te monarhije. Nikdo ni s to idejo zadovoljen, toda kamenseveli in bo pokopal one, ki igrajo s samoodločbo narodov svojo frivolno igro.

Jugoslovanski krogi zastopajo mnenje, da po Wekerlovi izjavi, da se naj Ogrska sedaj postavi na široko podlago personalne unije, Hrvatska tudi formalno ni več vezana na nagodbo iz leta 1868.

Češki poslanci so neposredno pred avdijenco pri baronu Hussareku izvedeli, da jim namerava ministrski predsednik sporočiti svoj načrt federalizacije, zato so izjavili, da se povabilu ne bodo odzvali. Dr. Korošec je bil popoldne odsoten ter je prišel k ministrskemu predsedniku, da dobi avtentične informacije za svoj klub in za zaveznike.

Nato se je vršila skupna seja obeh predsedstev ter je bil izdan o tej seji komunike, da se spravijo že v naprej iz sveta smešne govorice nemških krogov o diferencah v mišljenju Čehov in Jugoslovanov. V češkem in jugoslovanskem taboru vlada popolno soglasje glede brezuspešnosti vseh poskusov zapeljati oba naroda k pogajanjem, ki bi jih kompromitirala. Splošno vlada prepričanje, da bo ta poskus prinesel onim, ki so ga storili, novo blamažo.

Burian se popravlja.

Dunaj, 16. oktobra. (Kor. urad.) Odsek za zunanje zadeve avstrijske delegacije se je sešel danes k seji v navzočnosti skupnih ministrov.

Načelnik dr. Baernreither je predlagal, naj se opusti čitanje ekspozeja in je dal besedo zunanjemu ministru.

Zunanji minister Burian se je skliceval na svoj včerajšnji ekspoze (!) in izjavil, da hoče sprego voriti samo par besed v smeri, kolikor se more od včerajšnjega dne situacija smatrati za izpremenjeno. „Dogodki hitro tečejo. Po včerajšnjem mojem ekspozeju nam je prišel odgovor Zjedinjenih držav na zadnjo izjavo nemške vlade. Jaz bi takoj konstatiral, da bi me po mirnem prevdarku vsebine tega odgovora nič ne moglo spraviti do tega, da bi izpremenil le eno besedo svojega ekspozeja. (!) Začetkom tega ekspozeja sem z odkritosrčno zadovoljnostjo ugotovil: »Otvarja se narodom izgled, da se bo posrečilo, v doglednem roku dospeti do ustavitve sovražnosti na vseh frontah in pričeti razprave o sklepu splošnega, trajnega in pravičnega miru«. To upanje gojim še danes v polni meri. Kajti ako si stavimo pred oči vsebino sedaj znanega odgovora predsednika Wilsona, ni nobene točke v njem, ki bi bila sposobna, to upanje uničiti ali tudi le odložiti, upanje namreč, da stojimo pred bližnjim koncem sovražnosti. Te sovražnosti se po položaju ne morejo več dolgo nadaljevati.

Vzemimo iz note predsednika Wilsona najprvo pravo politično točko, opozoritev predsednika na to, da bi Nemčija nekako ne bila izpolnila enega pogoja, ki ga je sprejela in ki bi ga bilo treba izvesti še pred mirom, pogoja namreč, ki izvira iz izvajanj predsednika Wilsona z dne 4. julija, da ne sme biti pripuščeno nobeni oblasti več, da bi odločevala prosto in neovirano o vprašanju glede vojne in miru. Ta točka je odpravljena — kakor bo Nemčija v odgovoru povsem nedvomno povedala — s tem, da se v Nemčiji itak pripravljajo s spremembo ustave urediti vprašanje, od koga naj bo v bodoče odvisna odločitev glede vojne in miru.

Kar se tiče tehničnih vprašanj in predpogojev za premirje, o katerih Wilson podrobno govori, so to zadeve bistveno vojaškega značaja. Samo po sebi se razume, da sta razprava in odločitev o modalitetah premirja odvisni od vojaških faktorjev in jaz mislim, da ne smemo vzeti izrazov v Wilsonovem odgovoru preveč tragično, ko pravi, da naj o tem odločajo takorekoč vojaški faktorji naših nasprotnikov. Pogajanja o premirju — to je obseženo že v pojmu »pogajanja« — se bodo vodila dvostransko. Iz tega nastane ona komisija, katere sestava je mišljena v nemškem odgovoru.

Mi smemo biti popolnoma prepričani, da bo mogla Nemčija konciljantno sprejeti one zahteve predsednika Wilsona in na nje odgovoriti, ki zadevajo omiljenje bojevanja. Ne verjamem, da bi šel Wilson pri teh zahtevah v splošnem daleč preko tega, kar bi odgovarjalo tudi nemškim intencijam, da namreč v trenotku, ko se more vojno vendar smatrati za končano, mora na obeh straneh prevladati tendenca in bo tudi gotovo prevladala, da se je treba izogibati nepotrebnih trdot bojevanja. Samo po sebi se razume, da sloni to na nekaki vzajemnosti, katero zahtevajo v tem oziru naši nasprotniki. Menim, da se bo moglo v tem smislu po razgovoru med Nemčijo in Wilsonom podati primerna pojasnila in ne morem si misliti, da bi ta izmenjava idej mogla za dalje časa zavlačevati konec sovražnosti.

Samo ob sebi umevno je, da bo Nemčija obstojala na tem, da se ji v tem predčasu pogajanj ne stavijo taki pogoji, ki bi se mogli videti za dostojanstvo Nemčije neprejemljivi. Lahko se pri tem popolnoma odkrito sklicujemo na to, da ne stremimo samo mi po sporazumnem miru, marveč se lahko sklicujemo na one Wilsonove stavke, — in bomo to storili s posebnim naglasom — v katerih izjavlja, da bodoči mir ne sme biti nasilen mir.

Načelnik dr. Baernreither prosi odsek, da naj odloči o tem, ali se naj o sporočilu ministra takoj prične debata. Pri tem pripominja, da je bilo naznanjeno, da pride odgovor Avstro - Ogrski. Ta odgovor bo seveda situacijo tudi zopet izpremenil, in če bomo imeli odgovor v rokah, bo brez dvoma potrebno, da se potem vrši debata.

Delegat Pittoni pripominja, da se zatrjuje, da je Wilsonov odgovor Avstro-Ogrski že dospel.

Zunanji minister grof Burian: Jaz ga do sedaj še nisem dobil.

Delegat Pittoni želi, da naj bi imel odsek, takoj ko dospe odgovor, priliko, spoznati ga.

Zunanji minister grof Burian izjavi, da se bo Wilsonova nota, kakor je samo ob sebi razumljivo, takoj objavila. Odseku je na prosto dano, da stori sklepe glede svojega zopetnega sestanka

Delegat Pittoni želi, da naj predsednik, kakor hitro dospe odgovor, takoj skliče odsek.

Delegat dr. Korošec se izreče proti nedoločni odgoditvi za tako dolgo, da dospe odgovor.

Zunanji minister grof Burian izjavi, da je iz besedila zadnjega stavka Wilsonove note sklepati, da smemo kmalu pričakovati, da nota prispe. Kakor hitro bo nota tu, bo stopil takoj v stik z načelnikom odseka. Vendar pa opozarja, da se glede spisov, ki se menjavajo med nami in našimi sovražniki, vedno poišče sporazum z Nemčijo. To zahteva le prav malo časa za razgovor, poteče pa lahko tudi 24 ur. Dogovor z Berolinom je vedno potreben, da glede svojega stališča ne pridemo kdaj tudi le za nianco v protislovje.

Dr. Korošec izjavi, da zadostuje prekinjenje do jutri.

Na željo delegatov Langenhana in dr. Korošca se prekine seja v svrho razgovora. Ko se seja zopet sestane, odgodi predsednik na željo odseka razpravo do jutri ob 3. popoldne.

Nezaupnica Burianu.

Dunaj, 16. oktobra. V jutrišnji seji odseka za zunanje zadeve v avstrijski delegaciji bo delegat vitez Vasilko predlagal nezaupnico zunanjemu ministru Burianu, ker nima nobenega smisla za ideje današnjega časa.

Poljski uradni jezik na galiških železnicah.

Dunaj, 16. oktobra. »Abend« poroča: Poljske železniške organizacije v Galiciji so uvedle v praksi poljski uradni jezik. Vse nemške napise so odstranili in jih nadomestili s poljskimi. V nemških krogih vlada veliko razburjenje, ker vlada proti temu ni ničesar ukrenila.

Skupni ministrski svet.

Dunaj, 17. oktobra. Jutri se vrši na Dunaju skupni ministrski svet, katerega se bodo udeležili avstrijski in ogrski člani vlade.

Potni listi za Čehe.

Dunaj, 16. oktobra. Kakor znano, so zahtevali češki poslanci 20 potnih listov za inozemstvo. Med drugimi sta zahtevala potne liste tudi poslanca Klofač in Haberman, da odpotujeta na zapad.

Nemčija se pogaja naprej.

Dunaj, 16. oktobra. Večerni listi poročajo, da nemška vlada pogajanj z Wilsonom ne bo prekinila, marveč nadaljevala.

Budimpešta, 16. oktobra. »Az Est« poroča iz Berolina: Odgovor nemške vlade na drugo Wilsonovo noto bo izšel v petek. Wilsonova nota je povzročila velikansko prepadenost in pobitost.

Posvetovanja v Nemčiji.

Berolin, 17. oktobra. Včeraj so se vršila ves dan posvetovanja vojnega kabineta. Danes se posvetovanja nadaljujejo. General Ludendorff je bil poklican v Berolin. Cesar je sprejel državnega kanclerja v avdijenci. Pričakovati je takega odgovora Nemčije na Wilsonovo noto, da bo omogočeno nadaljnje pogajanje med Nemčijo in Zedinjenimi državami.

Demonstracije za vojno v Nemčiji.

Berolin, 17. oktobra. Vsenemci so hoteli včeraj prirediti demonstracije za nadaljevanje vojne in proti sklepu miru. Hoteli so priti pred Hindenburgov spomenik in pred Siegessäule. Policija, ki je bila na te demonstracije opozorjena, je zasedla ceste ter preprečila demonstracije Vsenemcev.

Wilson zahteva odstranitev Hohenzollerncev.

Dunaj, 16. oktobra. Tel. Komp. poroča iz New Yorka: Listi smatrajo Wilsonov odgovor za zahtevo, naj se dinastija Hohenzollerncev popolnoma odstrani.

Dunaj, 16. oktobra. Danes so bile tu razširjene govorice, da je nemški cesar Viljem odstopil. Vest se ne potrjuje.

Izgledi za premirje.

Rotterdam, 16. oktobra. Reuter: Na merodajnih mestih poudarjajo, da je le malo upanja za premirje. Potrebne so garancije, da Nemčija ne bo več mogla obnoviti sovražnosti.

Berolin, 16. oktobra. Wilsonova nota je v Berolinu konsternirala. Pravijo, da bo prišlo do daljnosežnih dogodkov, če bi hotela nemška vlada sprejeti Wilsonove zahteve. Pripraviti se je na vse mogoče. Vsenemški krogi so mnenja, da bo gibanje, ki bo nastalo v Nemčiji za sovražnike, presenetljivo. Odpor proti popustljivosti bo v celi državi enako silen.

Pogoji entente.

Berolin, 16. oktobra. »Daily Chronicle« piše: Nemogoče je misliti, da bi pustili, da Nemčija umakne svojo armado nepremagano, da jo nanovo organizira na krajši fronti tako, da bi mogla ob mirovnih pogajanjih zopet groziti z mečem. Vojaške in pomorske zadeve premirja se morajo prepustiti Fochu in angleški admiraliteti. Foch mora zahtevati, da puste Nemci na bojišču svoje topove in da izroči Nemčija nemudoma Alzacijo - Loreno ter svoje podmorske čolne. — »Daily Mail« zahteva poleg tega, da se Nemčija popolnoma razoroži in da prepusti ententi tudi vse svoje vojno brodovje.

Berolin, 16. oktobra. »Boston Post« piše, da zahtevajo Angleži, predno se stori le najmanjši mirovni korak, da morajo Nemci odpoklicati podmorske čolne, izročiti vso veliko mornarico, dovoliti, da ententa zasede Kiel in Helgoland in opusti vse utrdbe na levem bregu Rena. — »Manchester Guardian« pa piše o tej zadevi: Nemčija se je vdala, o tem ni dvoma. Za premirje je pa treba vojaških kompenzacij. Najboljše jamstvo bi bilo zasedenje Essena, izpraznitev Alzaško-Lorenske in nje zasedenje od kake nevtralne sile. Podmorska vojna naj se konča za vselej.

Rotterdam, 16. oktobra. Iz Londona poročajo, da bo stavila ententa te - le pogoje: 1. odstop cesarja in dinastije Hohenzollern; 2. brezpogojna odložitev orožja; 3. opustitev vojne podmorskih čolnov; 4. zasedenje črte ob Renu, eventualno popolno podvrženje Nemčije, kakor to zahteva feldmaršal Foch.

Turčija brezpogojno kapitulira.

Dunaj, 16. oktobra. Telegr. Compagny poroča iz Londona, da je turška mirovna ponudba bila izročena angleški vladi. Anglija bo zahtevala brezpogojno kapitulacijo Turčije. Sodijo, da bo Turčija to zahtevo sprejela.

Dunaj, 16. oktobra. Iz podučene strani poročajo, da je mir med Turčijo in entento sklenjen. Turčija se odpove

Palestini in vsakemu vplivu v Egiptu ter prepusti ententi ureditev vprašanja prevoza skozi Dardanele in Bospor ter ureditev vprašanja Carigrada. Zatrjuje se, da se Turčija ne smatra več v vojnem stanju z entetnimi državami.

Izpremenba na srbskem prestolu.

Dunaj, 16. oktobra. »Neue Freie Presse« poroča iz Berna: Srbski listi, ki izhajajo v francoskem jeziku, naznanjajo, da bo srbski kraljevič Aleksander izdal manifest na srbski narod, v katerem bo naznanil, da bo isti dan, ko bodo Srbi spet vkorakali v Belgrad, bolehni kralj Peter odstopil in prestolonaslednik prevzel vlado po želji srbskega naroda. Kralj Peter bo ostal le toliko časa kralj, da doživi dan, ko bo Belgrad spet zaseden od Srbov.

Dež. posl. dr. Ivan Tavčar:

In necessariis unitas!

Bila bi skoraj preobrabljena fraza,če bi vzkliknil, da se nam bo slabo godilo, ako sedanji veliki čas naleti med nami na pritlikav rod! Ali vendar je tako! Ustanovitev ujedinjene in mogočne jugoslovanske države je na poti in gorje nam, če bomo takrat, ko se bo rodila ta država, malenkostni in tako površni, da ne bodemo vedeli drugega, nego šteti travnate bilke, češ, ta je moja, ta pa tvoja! Bog ne daj, da bi se Slovenci v tej monumentalni dobi postavili nekako na tisto stališče, na katerem je stal svojčas del ribniške doline, ko je neprestano gonil svojo pesem, da hoče imeti postajo v Žlebiču, ker je s to postajo zanj dolenjska železnica velikega pomena, brez te postaje pa brez vsakega pomena!

Te postaje se spominjam, ko premišljujem o prijatelja Šukljeja člankih »V zaželjeni deželi«, a na Žlebič sem mislil tudi takrat, ko sem prečital prijatelja Hribarja protičlanek »Uprava Jugoslavije« v »Slovencu« z dne 15. t. m.

Šuklje piše: »Tako tedaj si predstavljam upravo slovenske skupine naše jugoslovanske samostojnosti. Namenoma ne segam dalje, ne grem preko Sotle in Kolpe! Naj si bratje Hrvati in Srbi uredijo svojo upravo po svojih lastnih potrebah, željah in tradicijah, dobro bomo shajali, nemoteni eden od drugega.« — Hribar pa se objema teh-le stavkov: »Ta omejenost avstrijske državne modrosti je naša sreča, kajti del svobodne, samosvoje in neodvisne jugoslovanske države bode zedinjena Slovenija v taki popolnosti, v kakršni si je pred nekaj leti najsmelejši med nami še predstavljati ni upal. Deželne meje bodo padle. Med nami ne bode več Kranjcev, Štajercev, Koroščev, Goričanov, Tržačanov, Istranov. Vsi bodemo samo Slovenci.«

Niti na misel mi ne prihaja, da bi Šukljeju in Hribarju podtikal kake slabe namene. Kar sta zapisala, zapisala sta v pošteni in dobri veri. Vzlic temu pa se mi vidi, da plešeta oba na eni in isti napeti vrvi, samo kolec, s katerim se vzdržujeta v balansi, je pri enem nekaj daljši, pri drugem nekaj krajši; pri obeh pa je velika nevarnost, da zdrkneta k zemlji.

Če si predstavljam jugoslovansko državo, ne morem si je predstavljati, da bi v njej nastala posebna slovenska, posebna hrvatska in posebna srbska skupina. Istotako si ne morem predstavljati, da bi ta država obsegala zedinjeno Slovenijo, samo zase in ločeno od zedinjene Hrvatske ali zedinjene Srbije. Pri ljubem Bogu! Ali naj se ustanovitev in ureditev jugoslovanske države izroči trem krojačem, katerih vsak bo skušal izstriči iz državice, ki bo takoj hirala na angleški bolezni, svojo krpo? Pri vprašanju, kako daleč naj sega slovenska krpa ali pa srbska in hrvatska krpa, bodemo, kakor kaže Šukljejeva »Uprava v Istri«, takoj zlezli v prepire in naši krojači bodo svoj posel s tem opravljali, da si bodo eden drugemu škarje v trebuh suvali! In če bodo tukaj tri krpe, imeli bodemo zopet tri stare kronovine; če pa bodo Čakovci morda tudi hoteli imeti svojo krpo, potem bodo naenkrat štiri kronovine v Jugoslaviji itd.

Moje ponižno mnenje je — vsiljujem ga nikomur, tudi si ne prisvajam nikake avtoritete, — da se mora jugoslovanska država urediti brez vsakega takega krpanja! Ta država se ima takoj spočetka postaviti na temelj, da prebiva v njej en sam narod. Teorije, da v teh pokrajinah živi več narodov, na noben način ne pustimo veljati, ker se morejo kvečjemu redakterji zabitih nemškonacijonalnih listov postavljati na stališče, da naš jezik ni samo narečje enega in istega naroda, ki je seveda postalo odličen kulturen faktor in se bo tudi v Jugoslaviji uveljavljalo. Bodoča naša država mora biti izklesana iz enega samega kamna: njena ustava mora biti v skladu z enotnim tem državnim značajem. Njena uprava morala se bo istotako povsod urediti po enotnih principih, ki bodo odgovarjali ujedinjeni enotni državi. Sprejela se bo enotna ustava in sprejela se bo enotna uprava, ki bode dajala popolno poroštvo za to, da bode novoustanovljena država nekaj krepkega, stalnega in trdnega. Tukaj se ne spuščam v nikake podrobnosti. Samo mimogrede omeniam: če bi ustava ali uprava ustvarili kako zapostavljenje enega izmed treh glavnih veroizpovedanj v bodoči Jugoslaviji, bi ustava in uprava nosili kal razpada v sebi! Nikdo bi se za kaj takega ogrevati ne mogel. Če pa se nova država pri ustavi in upravi opre na princip enotnosti in če bi vsled tega vpliv vseh naših narečij ne bil popolnoma enak, bomo kaj takega že prenesli. Če smo v resnici pravi Jugoslovani in ne samo Jugoslovani, kakor jih zadnje čase iz svoje miznice na dan postavljajo Šusteršičeve »Novice«!

V drugem pa bi si usojal z vso ponižnostjo pripomniti, da o detajlih, kako bodi urejena uprava v Jugoslovanski državi, danes še ni čas govoriti, ker pri tem lahko pridemo v položaj, da smo podobni gospodarju, ki hoče zidati novo hišo, ki pa hoče zidanje s tem pričeti, da si postavi najprej visok dimnik. Čim bo ogromni obris naše države gotov, bodo prišli detajli na vrsto. In takrat se bodemo razgovarjali in pretehtali podrobne načrte, sklepal in odločal pa bo skupni zakonodajni zastop, katerega delo bo kontroliral narod in katerega bo vsak smel tudi svobodno kritizirati. Končno pa se bo moral vendarle vsakdo podvreči legislativnemu zastopstvu nove države, o katerem upamo, da ga bo sveti duh toliko razsvetlil, da ne bo ustvarjalo kronovinskih mej, ne povzročalo globokih razpok v komaj postavljeni stavbi, kratko: da nam bo ustvarilo enotno državo, ki nikakor ne bo podobna telesu, na katerem se posamezni udje med sabo puntajo, kakor v znani basni Menenija Agrippe, ali kako se je mož že imenoval.

Samo ob sebi je umevno, da se v kake polemike ne bom spuščal.

V zaželjeni deželi.

Fr. pl. Šuklje.

V.

Uprava in ustava.

Namenoma sem na prvo mesto svoje razprave postavil upravo. Iz dvojnega razloga. Prvič, ker sta me učili zgodovina in praktična politika, da je uprava mnogo važnejša od ustave. Naravnost rečem, navzlic slabi, povsem nedostatni ustavi zamore narod in država prav dobro shajati, ako je le uprava dobro urejena, dočim celo najpopolnejša ustava kaj malo zaleže, ako je uprava slaba in koruptna. Potem pa je drugič pomisliti, da v sedanjem položaju niti mogoče ni izdelati točnega načrta bodoče jugoslovanske ustave. Teoretično se da pač izumiti brez posebnih težav, toda v naprej odrekam praktično veljavo takemu poskusu. Saj niti obsega ne poznamo državni jednoti! To pa je absolutno potrebno, sicer zidamo v zrak in izumljena ustava bode visela v oblakih! Podobni bi bili možu, kateri bi pri kakem stavitelju hotel naročiti načrt nove zgradbe, ne da bi imel lastne stavbene parcele. Noben resen stavitelj ne bi maral prevzeti takega naročila. Saj mora imeti gotovo stavbišče, ogledati si mora teren, izmeriti njegove dimenzije, prilagoditi se mejašem, uvaževati vse okolnosti, — stoprav potem zamore načrtati primeren osnutek. Tako tudi zakonodajelec, sicer vstvari šablonsko delo, katero nikoli ne more zadostovati istinitim potrebam.

Z ozirom na dejanske razmere, kakor jih podaj negotova sedanjost, omejiti se hočem zgol na vprašanje ustavne kompetence in sicer s stališča slovenske skupine. V teh mejah glasi se problem: »Kaj se pridrži našemu deželnemu zboru, kaj se odstopi v skupno posvetovanje jugoslovanskemu parlamentu?« Vodilna misel mora biti tudi pri tej odmeritvi delokroga, da naj skupno ostane le to, kar zadeva celokupnost ter se s skupnim sodelovanjem bolje in uspešnejše da urediti. Vse drugo z mirno vestjo lahko prepuščamo posameznim deželam in njih deželnim zborom.

Tako gre brezdvomno in izključno slovenskemu deželnemu zboru vsa zemljiška kultura v celem svojem obsegu. Dotičnih svojih potreb najbolj poznamo sami in najbolj bomo sami skrbeli zanje. Nadejam se, da se v tem pogledu ne bodemo ustrašili tako velikopoteznih akcij, kakor jih zahteva vodna preskrba v Istri, Suhi in Belo Krajini, namakanje krškega polja v spodnjem njegovem delu, pogozdovanje naših kraških pokrajin itd.! Posebno važnost polagati je v tem oziru na dobro strokovno vzgojo, tedaj spadaj tudi celo v strokovno poljedelsko in gozdarsko šolstvo v področje deželne zakonodaje in deželne uprave.

Na prevažnem polju narodne izobrazbe ločil bi kompetence. Ljudsko šolstvo za našo slovensko skupino in v zvezi ž njim vzgojo učiteljskega naraščaja prisodil bi ljubljanskemu deželnemu zboru. Saj mora ljudska šola pripravljati mladino neposredno za praktični poklic, za dejansko življenje in leto razvija se pri nas v poljedelski Sloveniji pod drugimi pogoji nego na primer v Boki Kotorski. Nikjer morda ni avstrijska centralizacija toliko škodovala kakor baš pri ljudski šoli. Ne omejujmo tedaj deželne avtonomije, kar se tiče ljudske šole; vsaka dežela naj si uredi ljudsko šolstvo po svojih istinitih potrebah!

Drugače pa pri srednjem in visokošolskem pouku. Tukaj bi pretirano razcepljenje celo škodovalo. Čemu bi na primer gimnazija v Kranju ali realka v Mariboru morala biti urejena po drugem učnem načrtu kakor sovrstne učilnice v Zagrebu ali Sarajevu? Notrajega povoda ni, potem pa je pomisliti, da bode v bodoči Jugoslaviji trgovski, gospodarski in družabni stik med posameznimi deli jugoslovanskega naroda mnogo intenzivnejši nego dandanes ter da bo le premnogokrat naravnost kazalo očetu, da svojega otroka iz tega ali onega razloga z doma pošlje na srednjo šolo druge jugoslovanske skupine. Prosta mu bodi pot — ne zapirajmo si je sami po nepotrebnih, da celo kvarnih razlikah v srednješolski zasnovi!

Isto velja tudi glede visokih šol. In tudi pri tej priliki dovljujem odkrito besedo, katera slove: Odnehajmo Slovenci vsaj začasno od svoje slovenske univerze! V trenutku, ko se zavedamo, da smo en narod s svojimi hrvatskimi in srbskimi brati, smejo za nas merodajni biti zgol strokovni razlogi in oziri. Naše vseučilišče bodi vsaj za sedaj v Zagrebu, kjer naj bodi prosto slovenskim docentom, ako jim drago, predavati v slovenskem jeziku. Glejmo predvsem, da se jugoslovanska univerza v Zagrebu docela popolni in ojači. Spraviti moramo zavod na višek, vreden kulturnega naroda, tako da se bode uspešno mogel meriti z najboljšimi visokimi šolami kulturnega sveta. In stoprav potem, ko je devršen organizem zagrebškega vseučilišča, ko je isto zadostno opremljeno z vsemi inštituti in in kabineti, zbirkami in delavnicami, stoprav potem si omislimo drugo jugoslovansko univerzo na slovenskem ozemlju, katera naj plodonosno tekmuje s starejšo svojo sestrico!

Niti radi tega ne bi pretakal solza, če se prva jugoslovanska tehnika prav kje drugod ustanovi in ne na Slovenskem, toda z vso odločnostjo bi vztrajal pri zahtevi, naj se bogato opremi ter na vse stroke raztegne slovenska državna obrtna šola v Ljubljani. Po mojem mnenju bodi ona zavod, kateri naj preskrbi razvijajočo se jugoslovansko industrijo s praktičnimi inženirji. Sem naj prihajajo učenci z vseh krajev širne Jugoslavije, da se izuče v vseh panogah obrtnega pouka.

Tudi postavodaja o trgovskem šolstvu osredotočena bodi v osrednjem jugoslovanskem parlamentu. Pri tem pa je gledati na to, da se doseže jugoslovanska trgovska visoka šola in sicer v Trstu, kjer je naravni njen sedež. Morda bi kazalo združiti jo z internatom, da se na ta način mladina obvaruje skušnjav in nevarnosti, pretečih njeni neizkušenosti v lahkoživem pomorskem mestu.

Skupno mora se dalje obravnavati in urejati vsa sodna zakonodaja, potem z malimi izjemami vse, kar se tiče trgovine, torej tudi zakoni o patentih in trgovskih znamkah. Osrednjemu parlamentu bi prepustil vse, kar je v zvezi z železnicami, plovbo po vodi in po zraku, dočim bi ceste menda bolje se dale opraviti po deželnih zakonih. Posebno važnost polagam na navtiške šole. Naši hrvatski in srbski bratje v Dalmaciji in hrvatskem Primorju so itak svetovnoznani izborni mornarji, ali tudi o Slovencih sem do duše uverjen, da bodo s svojo drzovitostjo in hladnokrvnostjo skazali se na morju, kakor hitro jim strokovna šola nudi primerno izobrazbo. V starih časih so naši predniki po svetu sloveli kot prevozniki, naj prevzamejo sedaj potomci pod jugoslovansko trobojnico spediterško vlogo po sinjem morju! Tako zaljubljen sem v to idejo, da bi njej na ljubo baš pri navtiškem šolstvu napravil izjemo ter ga podredil deželnozborski zakonodaji.

Pri financah bo ločiti med državnimi in deželnimi financami; kakor sem uže namignil na drugem mestu, bode treba državo in dežele dotirati s posebnimi samostojnimi dohodki. Samo po sebi se razume, da finančno- in davčnotehnični zakoni o državnih dohodkih sklenejo se v osrednjem jugoslovanskem parlamentu.

Prerano bi bilo danes, ako bi hotel dotaknití se kompetence glede določitve vnanje politike in glede vojaštva. O tem prevažnih predmetih bodo govorili stoprav tedaj, če se svetovna vojska končno odloči ter se napravi docela jasen položaj. Pač pa moram odgovarjati na vprašanje, komu poverimo ureditev verskih zadev in stvaritev verskih zakonov? In v tem pogledu se mi vsiljuje po resnem premudarku prepričanje, da bi kazalo tudi to znamenito gradivo prepuščati legislativi deželnih zborov. Dobro znam, da se dado navajati tehtni razlogi tudi za pristojnost centralnega parlamenta. Ali baš v verskem oziru bomo v bodoči Jugoslaviji v vseh deželnih skupinah dokaj »pisani«, dočim imamo v slovenski skupini kompaktno celoto vernega katoliške gaprebivalstva skoraj brez drugoverske primesi. Uverjen sem, da bomo mi Slovenci, izučeni po bridkih skušnjah dolgotrajnega bratomornega boja, zlehka si med seboj uredili zakonite razmere katoliškega bogočastja, zlasti če se držimo gesla: »Prosta cerkev v prosti državi!« Manj gotovo je pa to v celokupni Jugoslaviji, tako mešoviti v verskem oziru, in mlada, komaj porojena država, potrebuje notranji mir, kojega ne kaže ogrožati po verskih sporih. Vzemimo na primer le prevažno vprašanje, komu naj poverimo vodstvo matric in videli bomo, da spadajo tudi bogočastne zadeve med one, katere najbolje rešimo na avtonomni podlagi.

★

Mi hočemo Jugoslavijo. Skušal sem predstavljati si, kako bi v jugoslovanski samostojni državi Slovenci in pa istranski Hrvatje zamogli osnovati svojo upravo. Pri tej priliki sem nekako boječe pogledal tudi pod oni zastor, kateri nam dandanes še zakriva bodočnost jugoslovanske ustave. Izročam svoj operat v pretres in oceno naši javnosti. Pristaš zgodovinske šole ni kaj naklonjen primerjevalni metodi, vendar svojega umovanja nisem obremenjeval s citati iz raznih ustavnih in upravnih zakonov drugih držav. Namenoma ne. Oboje namreč, ustava in uprava, vzrasti mora iz realne istinitosti narodnega življenja, sicer je slabotni plagijat, nerodno skrpucalo, katero se kaj lahko prilega samoniklemu životu. Rajši sem za svet vprašal praktične skušnje svojega lastnega političnega delovanja. In v tem pogledu sem morda doživel več nego večina sedanjih naših politikov. Opazoval sem gibanje našega javnega organizma različnih stališč. Kot mnogoletni državni in deželni poslanec, kot državni uradnik in predstojnik samostojnega urada ter naposled kot deželni glavar in vrhovni šef deželne avtonomne uprave. Usedlino svojih študij in skušenj podajam v teh člankih, zadovoljen bodem z uspehom, ako z njimi zbudim vsestransko razpravo o globokih problemih naše uprave in pa ustave!

Burna seja ogrske zbornice.

Budimpešta, 16. oktobra.

Današnja seja ogrske zbornice je bila zelo zanimiva in razburljiva. Že pred pričetkom seje je bila napetost zelo velika ter je predsednik zato preložil pričetek za pol ure, da bi se pomirili duhovi.

Ministrski predsednik dr. Wekerle je v tej seji sporočil, da namerava izvesti vlada personalno unijo ter je prihajal s smešnimi obljubami, da se bodo narodnostim na Ogrskem izpolnile Wilsonove zahteve, toda ne potom samoodločanja in potom pogajanj, marveč enostransko z ukrepi madžarske vlade kot nekako darilo. Ves čas so ministrskega predsednika motili poslanci neodvisne stranke in zlasti grof Karolyi. Dr. Wekerle je zlasti naglašal potrebo koncentracije ogrskih strank.

Grof Karolyi je govoril proti izvajanjem ministrskega predsednika ter je prišlo med njegovim govorom do burnih nastopov med neodvisno stranko in Tiszovo stranko narodnega dela, ki je pričela Karolyjevi stranki groziti, zlasti, ko je grof Karolyi ostro napadal nemško vlado ter izjavil, da spadajo vsi oni, ki so zakrivili vojno, pred forum svetovne sodbe in da je vsa vojna sama goljufija in zapeljavanje narodov. Po teh besedah so mu grozili poslanci Tiszove stranke s pestmi ter so klicali njemu in njegovi stranki:

»Hlapci entente! Izdajalci!«

Karolyjev pristaš Lovaszy jim je odgovarjal: »Da, mi smo prijatelji entente, odkritosrčni prijatelji entente!«

Prišlo je do strašnega hrupa, ki je trajal četrt ure. Nekateri poslanci Tiszove stranke so se hoteli vreči na grofa Karolyja, da ga pretepo, kar so drugi poslanci preprečili. Hrup pa je bil tako silen, da je moral predsednik sejo prekiniti in se je seja šele po daljši pavzi zopet mogla nadaljevati.

Tudi ko je bila seja državnega zbora zopet otvorjena, so se nadaljevale rabuke ter je poslanec Karolyieve stranke Fenyes klical: »Naši vojaki se nočejo več bojevati!«

Prehranjevalni minister knez Windischgrätz je hotel poslanca dejansko napasti. Trgovinski minister Stereny ga je zadržal.

Koncem seje je vložil posl. Fenyes interpelacijo do vlade, v kateri je v drugič naglašal, da se madžarski vojaki nočejo več bojevati, če prehrana prebivalstva ne bo zadostna.

Prišlo je zopet do silnih rabuk, ki so trajale do konca seje.

V današnji seji bosta govorila grof Štefan Tisza in slovaški poslanec Juriga.

Nedotakljivost Ogrske.

Budimpešta, 16. oktobra. (Koresp. ur.) V imenu desidentov stranke oseminštiridesetnikov bo grof Apponyi v jutrišnji seji poslanske zbornice predložil to-le resolucijo: Poslanska zbornica izjavlja: 1. Ogrska želi čim prej pravičen mir z narodi, ki so z njo v vojni ter hoče na ta način pripomoči k trajnemu miru med narodi. Zato odobrava Ogrska mirovni predlog zunanjega ministra Zedinjenim državam ter sprejema kot podlago sklepa miru v predlogu zunanjega ministra označene izjave, oziroma mirovne funkcije predsednika Zedinjenih držav. 2. Zbornica smatra samo tak mir za pravičen in trajen, ki ne stori škode tisočletni, na zgodovinskem razvoju temelječi teritorijalni nedotakljivosti in državni enotnosti Ogrske ter zagotavlja v tem okviru svobodni razvoj vseh v deželi živečih narodov. To stališče ogrskega naroda soglaša z izjavami predsednika Zedinjenih držav, ki smo jih prejeli kot podlago miru. 3. Zbornica zahteva, da bodi Ogrska pri mirovnih pogajanjih zastopana od odposlancev s samostojnim delokrogom. 4. Zbornica zahteva brez prilagoditve členov 1., 2. in 3. iz leta 1723 popolno državno neodvisnost Ogrske napram Avstriji s samostojno gospodarsko ureditvijo, s samostojno armado in zunanjim zastopstvom ter naroča vladi, da naj predloži tozadevne zakonske načrte. 5. Zbornica zahteva, da pride v vseh institucijah ljudska vlada do veljave in da se uvede splošna, enaka in tajna volilna pravica.

Dunaj, 16. oktobra, Cesarjev manifest, ki izide danes, bo izrekel popolno integriteto Ogrske. Zapadna Galicija je izključena iz federalizacije, da se ne prejudicira rešitvi poljskega vprašanja. Federalističnim državam Avstrije bodo nekatere zadeve skupne in sicer bodo skupne: zastopstvo pri tujih vladah, vladar in državna obramba. Nerešeno ostane vprašanje bukovinskih Romunov in pripadnost Bosne in Hercegovine in njeno stališče napram Ogrski.

Poskušen atentat na Tiszo.

Budimpešta, 16. oktobra. Ko je stopil grof Tisza po seji parlamenta na Parlamentski trg, da se odpelje s svojim avtomobilom, se mu je približal neki mlad človek z revolverjem v roki. Šofer je napadalca udaril s pestjo v obraz in ga razorožil, nakar ga je prijela parlamentarna straža in izročila policiji. Atentator pravi, da se piše Ivan Lokay, da je privatni uradnik in da je nameraval izvršiti atentat na grofa Tisza, ker je prepričan, da je Tisza edina ovira za mir. Atentator pravi, da nima sokrivcev in da ga ni nikdo nahujskal.

Budimpešta, 17. oktobra. Aretirani atentator je izjavil, da je hotel že svoj čas izvršiti atentat na nemškega državnega tajnika Hintzeja, atentat pa je bil preprečen, ker je državni tajnik prezgodaj odpotoval. Atentator je hudo bolan na pljučih, bil je pred leti asentiran ter poznejе od vojaštva odslovljen. Vsled tega je zabredel v bedo ter se je pridružil radikalni sindikalistični struji in sodeloval pri več listih te smeri. Atentat na Hintzeja in Tiszo je nameraval izvršiti, ker je smatral, da sta oba najhujša sovražnika demokracije in ovira za mir. Revolver, ki ga je imel atentator, so pregledali strokovnjaki, konštatirali, da je browning, da pa je že precej slab in zarjavel in da ni bil primeren za atentat. O tem seveda atentator ni ničesar vedel.

Umik Nemcev na Flandrskem in v Champagni.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berolin, 16. oktobra. (Kor. ur.) Zapadno bojišče. Skupina gim. Ruprehta. Na Flandrskem je sovražnik nadaljeval svoje napade. Glavni sovražni sunek je bil namerjen na Thourout in proti železnici Iseghem-Kortryk. Tudi na ostalih bojnih frontah je izvršil sovražnik večkrat silne napade, podprte z oklopnimi vozovi. Na nekaterih točkah so naše čete držale svoje črte, na drugih točkah so se bojujoč se umaknile ter zavračale sovražnika v zadaj ležečih oporiščih pogosto s protisunki. Na severnem napadalnem krilu je ostal Thourout v naših rokah. Sovražne poskuse, izvršiti sunek v severni smeri med Verckenom in Thouroutom, smo v prvi črti s četami 38. domobran. divizije preprečili. Južno od Thourouta smo držali črto Lichterwälde-Iseghem. Južno od Iseghema se je posrečilo sovražniku prodreti preko železnic Iseghem-Kortryk. Vzhodno od železnice smo ga ustavili. Zapadno in jugozapadno od Lilla smo svojo črto nekoliko odmaknili od sovražnika. — Skupina nemškega cesarjeviča. Med Bohainom in Oiso je sovražnik iznova po močni artilerijski pripravi napadel. Severno od ceste Bohain-Aisonville smo ga z ognjem zadržali. Aisonville smo po hudem boju držali proti sovražniku, ki je z močnimi silami večkrat napadel na obeh straneh kraja in kraj sam. Tudi severno od Oise pričeti sovražni napad se je ponesrečil pred našimi črtami. Že več tednov skoraj neprestano v boju stoječa šesta bavarska pehotna divizija se je zopet posebno odlikovala. Boji pred našimi novimi pozicijami severno in severovzhodno od Laona in zapadno od Aisne, v kateri smo sovražniku na mnogih točkah prizadejali težke izgube. Sovražnik stoji tu južno od Serre in nekako v črti Liesse - Sissonne - Le Thour-St. Germain - Mont. Ob Aisni izvidni boji. Zapustili smo lok med Olisyem in Grandpreyem proti Mouronu ob Aisni, ki je segal nekoliko naprej. Tam se bojujoče čete so prisilile sovražnika tudi včeraj zopet do številnih, za njega izgub polnih napadov ter so popolnoma dosegle svoj namen, ki so ga imele s tem, da so držale lok. — Skupina generala v. Gallwitza. Med Argoni in Moso so se ponesrečili novi silni napadi Amerikancev v našem ognju in v naših protisunkih. Sovražnik je tudi včeraj kljub zastavljanju zelo premočnih čet in težke artilerije ter kljub podpori oklopnikov pridobil le malo ozemlja. Severno od St. Juvina, ob gozdu pri Banthevilu in severovzhodno od Cunela so se boji končali, ko se je zmračilo. Na vzhodnem bregu Mose so se razbili napadi med Moso in severozapadno od Beaumonta v nerazgledni gozdni pokrajini v zelo silne delne napade, ki so se končali nam v prilog. Amerikanci so imeli tudi včeraj zopet izredno težke izgube. — v. L.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berolin, 16. oktobra. (Kor. urad.) Severovzhodno od Rouseelaere, ob odseku Selle, pri Haussyu, med Airo in Mosoin na vzhodnem bregu Mose so se ponesrečili sovražni napadi. Od francoskih begunccev napolnjeno mesto Denain leži pod skrajnim ognjem težke angleške artilerije. Sovražnik je obstreljeval božjo pot Liesse.

Opombam, ki smo jih o bojih na Flandrskem zabeležili v včerajšnji legendi, na podlagi današnjega poročila ni dosti dodati. Nasprotnik je na severo - vzhod prodrl do mesta Thourout, torej za približno 5 km, in se s tem velemestu Bruges (Brügge) približal na dobrih 16 km, ki mu jih je prehoditi po lepi, skoro povsem ravni veliki cesti. Posledica njegovega napredovanja je, da postajajo nemške postojanke ob reki Yser severno od Dixmuda nevzdržljive in da se bodo morale nemške čete jadrno umakniti iz takozv. poplavlj. ozemlja (med Dixmudom in Nieuportom) čez ozemelj. pas, ki prihaja nad črto Dixmude - Thourout vedno ožji, na severo - vzhod. če se hočejo rešiti čez Bruges in Gent, torej po belgijski zemlji in ne marajo, da jih nasprotnik potisne nad Brugesom na nizozemska tla. Vas Wercken leži 6 km vzhodno od Dixmuda, vas Lichtervelde pa dobre 4 km južno - vzhodno od Thourouta, 1 km vzhodno od železnice Bruges - Thourout-Menin. Na jugu od Thourouta je nasprotnik prodrl na vzhod in Nemce potisnil od pravkar imenovane železnice za 1—5 km nazaj, tako da stoje sedaj ob črti Thourout - Iseghem, torej pošev k naravnost od juga na sever tekoči železnici, na jugu od Iseghema pa je nasprotnik proti vzhodu napredoval za dobrih 10 km in Nemce potisnil čez železniško progo Iseghem - Kortryk, tako da stoje sedaj nekako ob veliki ravni cesti, ki teče iz Kortryka naravnost proti severu v velemesto Bruges (Brügge). Ob Lysi ležeče mesto Menin so zavzeli Angleži. S tem, da je nasprotnik prodrl do Kortryka, je kakih 16 km južno od Menina ležeča francoska trdnjava Lille, ki je sedaj v nemški posesti, nadkriljena. Ker je nadkriljena tudi na jugu, kjer stoje nasprotniške čete samo še kakih 12 km južno - zapadno od Valenciennesa, ji preti nevarnost, da jo nasprotnik zajame. Ker pa je tetiva loka, ki v njem leži Lille, dolga 60 km (črta Kortryk - Bouchain), je računati s tem, da rešijo Nemci svoje pri Lillu stoječe čete iz grozečega objema. — Vzhodno od St. Quentina, to je med trgom Bohain in La Fère, se položaj ni bistveno izpremenil. Mesto La Fère so bili Nemci izgubili že prejšnji dan. Vzhodno od La Fère stoje, kakor

smo bili domnevaje napovedali, ob reki Serre, še nekoliko boli proti vzhodu, pa se njihova fronta naravna v južno - vzhodno smer in teče nekaj kilometrov severno od Laona (Laon je tudi že v nasprotnikovi posesti!) ob črti, ki si jo potegnemo od La Fère (ob Oisi) naravnost k Rethelu (ob Aisni, severo - vzhodno od Reimsa). Ob tej črti leže kraji, ki jih navaja poročilo, namreč: trg Liesse, pravzaprav Notre Dame de Liesse, ki leži 13 km severo - vzhodno od Laona ob železnici in ob veliki cesti; mesto Sissone, ki leži 19 km naravnost proti vzhodu od Laona; vas Le Thour, ki leži ob potoku Barges 8 km severno od Aisne, 3 km vzhodno od ravne velike ceste, ki teče iz Rheimsa naravnost na sever, ter vas St. Germaint - Mont, ki leži ob istem potoku, samo 3 km severno od Aisne, oziroma od pretoka Canal des Ardennes (Ardenski pretok) ki je speljan po Aisnini dolini in ki veže Aisno z reko Mozo. — Mesto Grandpré lež ob reki Aire, par kilometrov pred njenim izlivom v Aisno, 13 km južno - vzhodno od mesta Vouziers. Vas Olizy leži zapadno od Grandpréja, vas Mouron pa južno - zapadno, obe od mesta oddaljeni samo malo kilometrov ter ob desnem bregu tukaj v malem loku tekoče Aisne. — Vzhodno od Grandpréja so Američani zavzeli vas St. Juvin ob severnem bregu Aire in prodrli še nekoliko više na sever. Ker pravi poročilo, da so Američani dospeli do Bautheviliskega gozda (Bois de Bantheville) in preko vasi Cunel, je razvidno, da so Američai iz borbe, ki se je več dni vršila za posest velike ceste iz Varennesa čez Charpentry in Romagne v Dun, izšli kot zmagovalci.

FRANCOSKO URADNO POROČILO.

14. oktobra popoldne. Na celi fronti so ostali Francozi v ozkem stiku s sovražno pehoto. Južno od črte Cateau-Corcien so vrgli Francozi zadnje sovražne čete, ki so se še upirale, na severni breg kanala.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO

14. oktobra popoldne. Včeraj popoldne je pričel sovražnik na široki fronti severno od Le Cateaua težko bombardiranje. Pod varstvom tega artilerijskega ognja so se izvršili močni infanterijski napadi na naše pozicije vzhodno od reke Selle in v sosedstvu Solesmesa. Po trdem boju smo ta napad z uspehom zavrnili. Nadaljne napade, v katerih so podpirali tanki napadajočo pehoto, je sovražnik včeraj brez uspeha izvršil proti našim pozicijam. Včeraj in čez noč smo prodrli na več točkah južno in severno od Douaia, pridobili ozemlja in vjeli več sovražnikov.

Cambrai gori.

Berolin, 16. oktobra. »Havas poroča: Kmalu potem, ko so dospele ententne čete v Cambrai, je prišlo na več mestih do eksplozij in požarov. Iz poročil je posneti, da so imele angleške čete vsled eksplozij hude izgube.

Angleži v Menim.

London, 15. oktobra. (Koresp. urad.) Reuter. Angleži so zavzeli Menin.

Voja podmorskih čolnov se nadaljuje.

Berolin, 15. oktobra. V Atlantskem oceanu so potopili naši podmorski čolni 41.000 reg. ton, med njimi več parnikov. — Šef admiralskega štaba.

Angleški monitor v Ostende.

Haag, 15. oktobra. Neki angleški monitor si je izsilil vhod v ostendsko pristanišče in obstreljeval mesto.

Nemške ladje zapuščajo Belgijo.

Berolin, 17. oktobra. Nemške ladje v Belgiji so dobile naročilo, da naj se umaknejo na Nizozemsko, da jih sovražniki ne morejo zapleniti in da jih ni treba uničiti. Na Nizozemskem naj se ladje internirajo.

Bodoče francosko brodovje.

Bern, 14. oktobra. Francoski komisar za pomorske transporte je izjavil, da bo francosko brodovje po vojni dvakrat tako veliko, kakor je bilo pred vojno.

Z italijanske fronte.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 16. oktobra. (Kor. ur.) Italijansko bojišče. **Na Sasso Rosso so naše varstvene čete obrezuspešili italijanski sunek.**

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

15. oktobra. Občutno krajevno bojno delovanje od Gardskega jezera do Vallarse in za nas ugodne patruljske praske v Conci Laghi (Posina) in v dolini Assi. Na asiaški visoki planoti so izvidni oddelki zapletli sovražne spredne straže v živahno streljanje in so se vrnili v naše črte brez izgub.

Iz Srbije.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 16. oktobra. (Kor. urad.) Balkansko bojišče. **V Srbiji in Albaniji se vrši naše gibanje brez sovražnega vpliva.** — Šef gen. štaba.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO IZ ALBANIJE.

15. oktobra. Drač je v naši posesti. Popoldne dne 13. oktobra smo predrli sovražne obrambne naprave na višinah Palmajasa in Belega Kamna in smo vdrli dne 14. oktobra zjutraj v mesto, vjeli nekaj mož in vplenili materijal. Bolj vzhodno so premagale od Elbasana v Tirano prodirajoče kolone dne 13. oktobra živahen odpor sovražnih zadnjih čet na Krabi in so nato zopet korakale za svojimi cilji.

FRANCOSKO URADNO POROČILO IZ SRBIJE.

14. oktobra. Po trdih bojih so Srbi zavzeli višine severno od Niša ter prodrli daleč naprej. Napredovali so zlasti globoko na levem bregu Morave. Francoska konjenica je dospela v Pirot.

Srbi in zavezniki.

Dunaj, 17. oktobra. »Volkszeitung« poroča iz Londona: Srbski ministrski predsednik Pašić je imel pri nekem zajtrku govor, pri katerem je med drugim izvajal: Če vzbuja Srbija vsled hrabrosti in vztrajnosti svojih vojakov in navdušenja svojega prebivalstva občudovanje vsega sveta in če se vidi v srbskem narodu neomajna lojalnost do ententnih držav, je to posledica resnega, neomajnega in odločnega stremljenja srbskega naroda po svobodi in enotnosti naroda SHS. Srbija ne bo nikdar pozabila, kakšno pomoč je dobila od svojih zaveznikov. Kakršnakoli bo zveza narodov sveta, Srbija bo stala vedno na strani onih narodov, ki so ustvarili svetovni red pravice in bratstva.

Obrekovanje Čeho - Slovakov.

Dunaj, 17. oktobra. Pred nekaj dnevi je prinesla dunajska »Reichspost« poročilo, da so Čeho - Slovaki v Kazanji umorili 500 nemških častnikov. Berlinski Wolffov urad je izvršil tozadevno preiskavo ter bo v kratkem objavil rezultat svojih poizvedovanj. Že sedaj pa lahko sporoči, da vest ni resnična, ker oni čas v Kazanji ni bilo nobenih nemških častnikov.

Politične vesti.

= **Zblaznel nemškonacijonalni politiki.** V današnji »Tagespošti« izvaja neki nemškonacijonalni politik v uvodniku, ki se peča s planinskimi Nemci in Slovenci, to-le: V imenu s strani Wilsona naznanjene pravičnosti imajo planinski Nemci zahtevati, da mora slovensko ozemlje, Trst in Istra, ostati v državi planinskih Nemcev, v okviru katere se jim zajamči krajevna narodna samouprava in kulturna samostojnost na lastne stroške. — Politična vročina je pritisnila na te ljudi tako hudo, da pišejo take blaznosti še v oktobru 1918., ko je že gotovo, da Nemci ne bodo nikdar več gospodovali nad Slovenci.

= **Frankovci za samostojno Hrvatsko.** Poslanci Frankove stranke so predložili danes predsedniku hrvatskega sabora tale predlog: Pred 1300 leti je ustanovil hrvatski narod svojo državo ter si pridobil s tem pravico suverene samoodločbe. S to svojo pravico je vstopil hrvatski narod v zvezo habsburške monarhije. V mirovni ponudbi, stavljeni predsedniku Wilsonu, se je habsburška monarhija oficijelno postavila na stališče svobode in enakopravnosti svojih narodov ter jim priznala pravico samoodločbe. V tem trenutku je priznano, da je prenehala nadvlada naroda nad narodom in hrvatskemu narodu je odprta pot, da sam odloči o svoji usodi. Ker pomeni hrvatsko-madžarska nagodba iz leta 1868. nadvlado tujega madžarskega naroda nad hrvatskim narodom in ker tvori ta nagodba oviro za združitev vseh hrvatskih dežel v svobodni suvereni hrvatski državi, smatrajo podpisani poslanci stranke prava, ki so se vedno borili za odstranitev nagodbe, kateri niso priznavali nobene zakonite veljave, za potrebno, da izjavi sabor kraljevine Hrvatske, Slavonije in Dalmacije, da nagodbe ne priznava za veljavno za hrvatski narod ter da s tem istočasno odpravlja oviro za združitev vsega hrvatskega naroda in na drugi strani omogoči, da zastopa hrvatski narod na mirovni konferenci samostojno svojo državo in svoje interese. Interpelanti prosijo zato, da naj se predsedstvo sabora pozove, da skliče sejo z dnevnim redom: Sistiranje ogrsko - hrvatske nagodbe člena 1. iz leta 1868. in proklamiranje svobodnega samostojnega hrvatskega naroda. Sledi 12 podpisov stranke prava.

= **Skrčenje dela v Škodovih tovarnah.** V Škodovih tovarnah se je, kakor znano, delo zelo skrčilo ter je dobila ena skupina delavcev 14dnevne dopuste. Prihodnje dni pa bo odpuščenih 15.000 delavcev. Dosedaj je bilo v Škodovih tovarnah zaposlenih 34.000 delavcev.

= **Lakota v Črni gori.** Bern, 14. oktobra. »Berner Tgbl. poroča iz Ženeve: Črna gora se je z milo prošnjo obrnila na Švico za živila, ker je ljudstvo na potu, da pomrje glada.

= **Nov napad na Ljenina.** Lipsko, 15. oktobra. Iz Kijeva poročajo, da je v Kursku neki Dvanickij streljal na Ljenina in ga ranil na rami. Atentator, ki so ga zaprli, je član maščevalne lige iz Vitebska ter je registrator informacijske pisarne sovjetskega časopisja.

= **Nov socijalističen list v Nemčiji.** Berolin, 16. oktobra Neodvisni socialisti bodo ustanovili lasten dnevnik.

= **Stavka municijskih delavcev v Berolinu.** »Neues Wiener Journal« poroča, da je izbruhnila v Berolinu včeraj stavka municijskih delavcev. Delavci so prišli v notranje mesto ter demonstrirali za mir ter proti obsednemu stanju. Prišlo je do spopadov s policijo, ki je v velikem številu nastopila proti demonstrantom.

Vesti iz primorskih dežel.

Centralna posojilnica registrovana zadruga z omejeno zavezo v Gorici, sedaj začasno v Ljubljani, naznanja svojim članom in drugim, ki imajo opraviti s tem zavodom, da se preseli za stalno med 23. in 26. t. m. v svoje lastne prostore v Gorico, Vrtna ulica št. 32/I., kamor naj se blagovolijo stranke v bodoče obračati. V slučaju kakega nepričakovanega zadržka, ki bi našo preselitev sedaj onemogočil, naznanimo to strankam pravočasno potom časopisja.

Išče se Leopold Koren iz Sužida pri Kobaridu, ki je služil svoj čas pri nadom. bat. zav. v Radgoni. Pod orožje je bil poklican leta 1915. Kdor bi kaj vedel o njem, naj sporoči Katarini Koren v Sužidu št. 23., pošta Kobarid.

Dnevne vesti.

— **Časi se izpreminjajo.** Zadnji teden je avstrijsko uradno vojno poročilo prvikrat po šestih letih vojne imenovalo besedo Slovenci, dočim so bili preje naši fantje vedno le: Kranjci, Štajerci itd. Pred par dnevi se je tudi prvič, kar traja vojna, prečitalo slovenskemu polku ukaz v — slovenskem jeziku. Naznanjalo se je, da je mir po zaslugi cesarja Karla zelo blizu ter pozivalo može, da naj mu bodo zato hvaležni. — Na vse zadnje zadnje je slovenski jezik vendarle še prav prišel.

— **Narodni davek.** Gospod Vido Bratovž, trg. in posestnik v Ljubljani, je daroval svoto 200 K kot narodni davek ter sporočil: Ako bi našel še 999 slovenskih trgovcev z enakim svotami, pa bi se nabralo svote K 200.000. Torej slovenski trgovci ne zamudite plačati narodnega davka! — Gospod Lenarčič, veleindustrijalec in veleposestnik na Vrhniki kot narodni davek K 1000. — Gospod Ivan Rebek, stavbeni in umetni ključavničar v Celju daroval kot narodni davek K 50. — Gdč. Ela Rakuša iz Ormoža kot narodni davek K 100. — Gdč. Anica Gregl iz Kostrivnice darovala kot narodni davek K 70. — Srčna hvala!

— **Za reorganizacijo superarbitracijskih komisij** je bil stavljen v poslanski zbornici predlog, ki stremi po sestavi komisij z zdravniki strokovnjaki, posebno zdravniki delavskih zavarovalnic. Zahteva se tudi ustanovitev prizivnih instanc, do katerih bi se mogli obračati invalidi, ako bi se čutili prikrajšane po izvidu prve inštance.

— **Kanalska pristojbina v Ljubljani.** Sklep deželnega odbora, ki dovoljuje mestni občini ljubljanski pobirati kanalske pristojbine do 31. decembra 1919., je dobil najvišje potrjenje.

— **† Dr. Jan Dvořak**, iz Prage je došla tužna in povsem nepričakovana vest, da je tam izdihnil blago dušo dr. Jan Dvořak, vodja »Češke deželne zveze za tujski promet v Pragi.« Zbolel je na hripi, kateri je podlegel, star komaj 35 let. Bil je duša češke organizacije za tujski promet, in kot strokovnjak na celem Češkem visoko čislan. Spisal je več strokovnih del, posebno o važnosti tujskega prometa po vojni. Zapustil je v rokopisu knjigo o češkem hotelirstvu. — Zadnje njegovo delo, s katerim se je pečal z vso vnemo, je pa bila vzajemnosti prihodnjega češkega in jugoslovanskega prometa, v prvi vrsti z oživotvorjenjem češko - jugoslovanskega prometnega biroja. Njegova prerana smrt v najboljših letih pomeni veliko izgubo tudi za Jugoslovanstvo.

— **Obrtno-nadaljevalne šole v Ljubljani.** Ker so radi še vedno močno razširjene španske hripe zaprte vse druge tuk. šole, preloži se tudi na obrtno-nadaljevalnih šolah za 20. dan oktobra t. l. napovedani pričetek pouka na nedeljo 10. dan novembra t. l.

— **Deca na Hrvatskem.** Zaradi španske bolezni, na Hrvatskem je do preklica ustavljeno vsako sprejemanje dece na Hrvatskem. Hrvatska vlada naznanja, da se do nadaljnega ustavijo vsi transporti dece.

— **Društvo zdravnikov na Kranjskem** vabi svoje člane na mesečno zborovanje, ki se vrši v soboto, 18. t. m. ob 6. uri zvečer v učilnici porodniškega oddelka dež. bolnice. Dnevni red: Razgovor o influenčni epidemiji in druge stanovske zadeve.

— **Deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug** ima v nedeljo, dne 27. oktobra 1918 ob 9. uri dopoldan v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani redni občni zbor s temle dnevnim redom: Nagovor načelnika; ustanovitev mojsterskih bolniških blagajn, starostnih in podpornih skladov; ustanovitev vajenskih domov in zavetišč; ustanovitev okrajnih zvez obrtnih zadrug, katerih odbor tvori obrtni svet pristojnega obrtnega oblastva; predlog o ustanovitvi meščanskih šol na Kranjskem; ustanovitev strokovnega odseka za čevljarje in njega poslovni red; preuredba splošnih obrtnih nadaljevalnih šol v strokovne nadaljevalne šole; nastanitev zveznega tajnika in najetje pisarniških prostorov; ustanovitev slovenskega obrtnega glasila; volitev 12 odbornikov in 6 namestnikov v načelstvo zveze; o predlogih, ki niso na dnevnem redu, se razpravlja le tedaj, če tretjina navzočih zastopnikov prizna nujnost (§ 11. c, zveznih pravil.) Če sklicani občni zbor ob 9. uri ne bode sklepčen, se isti vrši eno uro pozneje. Načelstvo prosi, da se vsi gospodje zastopniki včlanjenih zadrug pravočasno in zanesljivo udeleže občnega zbora.

— **Ustavljeni vlaki.** Od 16. t. m. so ustavljeni vlaki: na črti Jesenice-Gorica-Trst, državna železnica, vlaki št. 25/43, 20/12. Jesenice 10'40 zvečer, dospe v Trst ob 7'33 zjutraj, odhod iz Trsta ob 8'26 zvečer, v Jesenice ob 9'15 dop.; na črti Divača-Pulj vlaka št. 312 in 317, iz Pulja ob 3'15 zjutraj, v Divačo ob 8'25, iz Divače ob 5'25 pop., v Pulj ob 10'14 zvečer; na črti Trbiž--Ljubljana vlaka 1711 in 1712, iz Trbiža ob 6'21 zvečer, v Ljubljano ob 10'46 zvečer, iz Ljubljane ob 6'57 zjutraj, v Trbiž ob 11'45 dopoldan; na črti Ljubljana-Bubnjarci vlaka št. 2213 in 2218, iz Ljubljane ob 8. zjutraj, v Bubnjarce ob 1'16 pop., iz Bubnjarcev ob 3'50 pop., v Ljubljano ob 9'03 zvečer; na črti Grosuplje-Kočevje vlaka št. 2313 in 2318, z Grosuplja ob 9'10 dop., v Kočevje ob 11'11 dop., iz Kočevja ob 5'46 pop., v Grosuplje ob 7'45 zvečer; na črti Novomesto - Straža - Toplice vlaka št. 2411 in 2412, iz Novegamesta ob 11'12 dop., v Stražo-Toplice ob 11'30 dop., iz Straže-Toplice ob 11'52 dop., v Novomesto ob 12'10 zvečer.

— **Zasebni uradniki in uradnice, izobrazujmo se!** Čim več človek zna, več velja, tem dražja delavna moč je. To je resnica, katero mora uvaževati vsak zasebni uradnik in uradnica, ki si hoče svoj gmotni položaj izboljšati. Svetovna vojna bo predrugačila tudi naše politične in gospodarske razmere. Nastala bodo nova podjetja, otvorile se nove pisarne in novi uradi bodo rabili novih uradniških moči. Vsled novih trgovinskih zvez iskali se bodo uradniki in uradnice z znanjem tujih jezikov. Za vsakega izmed nas bo prišel čas, ko mu bo dana prilika, da si izboljša svoj gmotni položaj. To pa bo mogel z zanesljivostjo storiti predvsem oni, ki bo razpolagal z večjim strokovnim znanjem. Skrbeti torej za zvišanje vsestranske strokovne naobrazbe, to bodi vsakega slovenskega zasebnega uradnika prva in glavna naloga. Nihče se naj ne zadovolji le s tem, kar zahteva od njega sedanja služba, marveč vsak naj stremi za tem, da se seznani s poslovanjem tudi drugih strok. To priliko nudi »Društvo zasebnih uradnikov in uradnic«, ki otvori za svoje člane zimske podučne tečaje. Kakor so listi že poročali, se bo to zimo podučevalo, ako se priglasi zadostno število slušateljev: srbohrvaščina, laščina, trgovsko knjigovodstvo, hranilnično knjigovodstvo, zemljiška knjiga in stenografija. So to predmeti, kojih znanje bo prišlo po vojni v prvi vrsti v poštev. Kdor se je trgovskega knjigovodstva že učil in misli na službo v kakem denarnem zavodu, naj se priglasi za hranilnično knjigovodstvo in zemljiško knjigo, ki se zlasti priporoča uradnikom in uradnicam odvetniških in notarskih pisarn ter denarnih zavodov sploh. Znanje jezikov pa je potrebno vsem. Nihče se naj ne straši izdatkov za ukovino. Denar, ki ga bo za to izdal, se mu bo z bogatimi obrestmi vrnil, ko bo na podlagi z marljivostjo si pridobljenega znanja dosegel boljše plačano mesto. Kdor torej le more, naj se javi k enemu ali tudi več predmetom. Poduševalo se bo zvečer od 8. do 9. Ukovina se bo določila po številu slušateljev. Čim več jih bo obiskovalo kak predmet, tem manjši znesek bo prišel na enega. Čas za priglasitev je do 20. oktobra v društveni pisarni. — Odbor.

— **»Kurent«.** 5. štev. je izšla kot specijelno gledališka številka s sledevsebino: Junij Brut: Pokloni gospe Taliji ob priliki njenega slavnostnega vhoda v slovensko narodno gledališče. — Tone Gaspari: Časi se izpreminjajo. — Bahun: Igralec. — Karol Zelensky: Dobrotnik. — Bahun: Nežne, drobne —.— X.: Tako je. — —ba: Bolgarskemu Ferči za slovo. — Ferdo Plemič: Kulisni škrat. — Komik Grimaldi. — Gledališki lepak. — »Poljub«. — Doslednost. — Prijatelj umetnosti. — Profesor glasbe. — V prilogi: Listnica uredništva. — Slike: Maksim Gaspari: Vstajenje. — France Podrekar: Danilo: — Maksim Gaspari: Po kinopredstavi. — France Podrekar: Deželna polomija. — Henrik Smrekar: Dezor iz pretresljive drame »Svetovni požar.« — Maksim Gaspari: Darila primadoni v letošnji sezoni. — Maksim Gaspari: Bolgarskemu Ferči za slovo. — Henrik Smrekar: Prizori iz velike svetovne drame. — Kurent izhaja po dvakrat na mesec ter stane naročnina od 1. avgusta do konca tekočega leta 10 K. Kdor torej pošlje ta znesek, dobi tudi vse številke Kurenta, ki so doslej že izšle. Naročnina pošilja na upravništvo »Kurenta« v Ljubljani, Stari trg št. 19 (Zvezna tiskarna).

— **Umrl je** v Ljubljani g. Iv. Tavčar, c. in kr. narednik 17. dopolnilnega okrajnega povelstva, doma iz Poljan nad Škofjo loko.

— **Ponesrečil se je** na kolodvoru v Ljubljani premikač Anton Ograjenšek. Zmečkano ima desno nogo.

— **Koze na Šmarni gori.** Naznanja se, da je na Šmarni gori v gostilni poleg cerkve zbolela ena oseba na kozah. Kakor se čuje, je obolel na tej bolezni vojak, ki je prišel na dopust z laške fronte.

Kakšnih ljudi so se posluževali Nemci pri preganjanju Slovencev. Iz Dravske doline nam pišejo: Žena upokojenega orožnika Bratschitza, privandranega posestnika pri sv. Antonu na Pohorju, je dolžila leta 1916 občespoštovanega gospoda Franc Mravljaka, župana pri Sv. Antonu n. P., žaljenja veličanstva in drugih podobnih grehov. Brez vednosti okr. glavarstva ali okr. sodnije se je podala nepoklicana trojica, namreč tedanji »Bahnhofoffizier« v Sp. Dravogradu grof Trautmansdorf, orožniški stražmojster Mataidl v Dravogradu in neizogibni restavrater in vojaški detektiv Goll v Dravogradu najprej na pečene piščance k gospej Bratschitz in potem k gospodu Mravljaku. Tam je ta famozna komisija uprizorila hišno preiskavo, pri čemur se je nemškutar Mataidl posebno surovo obnašal. Konečno so gospodje odšli z dolgimi nosovi. Pred štirinajstimi dnevi je imenovana milostiva gospa Bratschitz ukradla trgovcu Brinerju na Muti lep usnjati kovčeg. Stvar je naznanjena sodniji in prijatelji iz l. 1916 lahko pridejo pomagat kašo pihati. Tudi lepa sličica razmer v stari Avstriji.

Knjižnica Št. Jur ob juž. železnici. Iz Št. Jurja ob juž. žel. nam poročajo: S trudom ustanovljena in vestno urejena naša »Knjižnica« (vse zasluga g. učit. Kvedrova) stoji pred razsulom: ves čas vojske ni ne vodstva ne pravih članov; kar je knjig, so izposojene ali leže nerabljene v omarah; kar je izposojenih, izginjajo, ker jih nihče ne vrača in na nove nikdo ne misli. Res je — vojska, ampak čas hiti neizprosno in vsaka zamujena minuta je danes dvakratna izguba. Zato smo kljub vsem neprilikam, — ugodnostii sploh ni bilo — sklicali občni zbor, ki je uspel popolnoma in bil celo nadvse pričakovanje dobro obiskan. Hvala in čast onim, ki so sledili klicu svoje narodne vesti! Ko je bilo prisotnih dovolj članov, utemeljena nujnost otvoritve in prečitan zapisnik iz l. 1913 (!) — ob formalnih nedostatkih se nismo vtegnili spodtikati — izvolil se je odbor sledeče: gg. naduč. Žihar, dr. Mogilnicki, učit. Receli, žel. ur. Maier in gca. učit. Marica Vrečkova. G. naduč. v pokoju Kenda je pa obljubil, da pripomore z veseljem in vso močjo, da se knjižnica čim najprej uredi in spet postavi na trdno stališče. Presrčna hvala! Zborovanju je sledilo petje, predavanje (gci. Mici in Zorica pa koraižni Svalček!) in — g. Žihar nas je speljal na led za 120 K nam v zabavo, narodu v korist. Zdaj gre — za delo. Dela je dovolj, tu in drugod; slep je, kdor ne vidi in ne sliši glasu velike — nove dobe. Danes ne gre držati roke križem in dremati: že celo pa ne gre, odlagati vse delo (ki je še veliko in podrobno, oboje pa nujno in važno!) na poslance in — one, ki se vrnejo s fronte! Kajti, če bi takle »frontjak«, podivjan in utrujen, po vojski moral sicer navdušeni narodni učitelijici še odgovarjati na vprašanja kakor to le: »No, zdaj pa povejte, kaj pravzaprav naj mé delamo?« — postalo bi mu pri srcu tako, da bi se na mestu rajši vrnil, odkoder je prišel.

Polzela v Slov. dolini. Naša vrla jugoslovanska dekleta so nabrala za — Narodni blagdan — lepo vsoto 1274 K. Čast zavednim nabiralkam i darovalcem!

Narodno gledališče.

Iz gledališke pisarne. Danes zvečer se ponovi »C« Jirasekova gledališka igra »Laterna«. — Dalje v petek Bran. Nušičeva komedija »Svet« za abonement »B«. — V soboto zvečer pa »Laterna« izven abonementa.

Aprovizacija.

+ **Meso na zelene izkaznice B št. 1 do 1000.** Stranke z zelenimi izkaznicami B št. 1 do 1000 prejmejo goveje meso v petek dne 18. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: od 3. do pol 4. št. 1 do 200, od pol 4. do 4. št. 201 do 400, od 4. pol pol 5. št. 401 do 600, od pol 5. do 5. št. 601 do 800, od 5. do pol 6. št. 801 do 1000. Kilogram stane 2 K 80 v.

+ **Gostilničarji in zavodi** prejmejo goveje meso v petek dne 18. t. m. popoldne od 1. do 3. ure v cerkvi sv. Jožefa.

+ **Mast.** V ponedeljek dne 21. t. m. dopoldne in popoldne se bo delila mast v vojni prodajalni v Gosposki ulici zamudnikom vseh okrajev in onim strankam, ki jo je nakazal mestni magistrat. Kilogram stane 64 K. Posodo je prinesti seboj.

Našim naročnikom na vojnih poštah

sporočamo, da jim za poskušnjo pošljemo nekaj dni »Slov. Narod«. Prosimo takojšnjega naznanila, kdo je list prejel in kdo ne, z navedbo starega in morebitnega novega naslova. Po nekaj dnevih bodemo poslali list le onim naročnikom, ki imajo naročnino na dobrem in ki nam tudi naznanijo svoje naslove.

★

Pozor na položnice! Uljudno opozarjoma cenj. naročnike še enkrat na razposlane položnice z opazko, da se bode **zamudnikom pošiljanje ustavilo** v sredo dne 30. oktobra t. l., ako ne pošljejo nove naročnine pravočasno. Na reklamacije glede ustavljanja ni mogoče posameznikom odgovarjati.

Razne stvari.

* **Birokratizem v Nemčiji.** »Lokalanzeiger« poroča, da je izšlo na Nemškem med vojno 38.000 naredb in pristavlja, da bi jih lahko izginilo 37.900 s sveta.

* **Brezžična postaja na kitajskem svetišču.** Iz Pekinga se javlja preko Londona, da je na sprednji zgradbi v časih mandžurske dinastije bivšega največjega svetišča urejena brezžična brzojavna postaja.

* **Vojne izgube Rusije.** »Daily Mail« poroča po boljševiških listih, da je izgubila v Rusija v vojni na mrtvih, ranjenih in vjetih 5,762.000 mož. To število so izračunili v vojnem oddelku boljševiške vlade.

* **Socijalist Sembat.** Francoski socijalist Sembot je proglasil v listu »Humoristé«: »Zmagovalci bomo in vojska bo srečno končana v trenotku, ko dosežemo samoodločevanje narodov« in vseobčo razorožitev. Naloga socijalistične stranke je, da pomore tej misli do zmage.

Darila.

Družbi sv. Cirila in Metoda. Ko se je gosp. Henrik Franzl, posestnik na Prulah, poslavljal pri Češnovarju od fantovskega stanu, se je prijateljski krog spomnil Ciril-Metodove družbe z darom 160 K. — Hvala!

Za oslepele vojake je poslal deželnemu odboru c. kr. davčni urad v Škofji Loki zbirko 150 kron.

Za dr. Krekov spomenik je z ozirom na prvo obletnico njegove smrti podaril Peter Kosler, veleposestnik v Ljubljani, 100 kron.

Dar kočevskih Slovencev. Kočevski Slovenci so poslali znesek 134 K za dr. Krekov spomenik in 134 K za dr. Krekovo ustanovo.

Zakladu za podporo žrtvam političnih persekucij je poslala odvetniška pisarna dr. Štefana Rajha v Kočevju znesek 25 K iz kazenske poravnave Čampa - Petrič, plačal slednji. — Iskrena hvala: dolžnost vseh zavednih Slovencev bodi, da se ob vsaki priliki spominjajo vsaj z malimi prispevki nedolžnih žrtev! Prispevki na naslov dr. Viktor Sušnik, Ljubljana, Dalmatinova ulica.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

†

Pavla Križaj rojena **Razinger** naznanja v svojem in v imenu svojega soproga in otrok prežalostno vest, da je njen nepozabni oče oziroma tast in stari oče, gospod

ANTON RAZINGER

v torek, 15. t. m. po dolgi mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb predragega pokojnika je bil v četrtek 17. t. m.
V Ljubljani, dne 17. oktobra 1918.

Zamenja se

več kg izvrstnega **fižola** za **premog.** Naslov pove upr. »Slov. Nar.« — 5722

Avtomat

dobro ohranjen **se proda takoj.** — Vpraša se: **Novi Vodmat štev. 37.** Cena po dogovoru. 5681

Svilena podloga

za kostume se **zamenja za mast ali špeh.** Kje, pove upr. »Sl. Nar.« 5720

Sprejme se

gospodična (dijakinja) ali dijak na

hrano in stanovanje

Kje, pove uprav. „Sloven. Nar.“ 5743

Proda se

hiša z vrtom v Ljubljani. Pismene ponudbe na uprav. »Sloven. Naroda« pod: **„Sončni vrt 5723“.**

ZGLASILNICA

za ženske pomožne moči šoške armade ne uraduje več v »Narodnem domu«, temveč **v šoli na Vrtači, Erjavčeva cesta št. 19, II. nadstropje.** Potrebujejo se posebno dobre **pisarniške moči, kuharice in razne delavke.** 5668

Tesarje in mizarje

proti dobremu plačilu (za hrano in stanovanje skrbljeno) **sprejme ANTON STEINER, Ljubljana, Jeranova ulica št. 11.** 175

Smrekove in jelove storže

kupuje po najboljših dnevnih cenah: **Aleks. Rosenberg, Gradec, Annenstrasse 22.** 5660

Sprejme se takoj poštena, mlada

služkinja ali postrežnica

k rodbini 3 oseb. Poizve se v uprav „Slov. Nar.“ 5574

Gospodična išče

meblovano sobo ali kabinet,

event. z uporabo klavirja. — Pismene ponudbe pod **Čisto 5652** na upr. S. N.

Visokošolec

išče za čas pomanjkanja **kakršnokoli službo.** Cenj. ponudbe na upr. »Slov. Naroda« pod **„Jurist 5657“.**

Za vzgojiteljico

k trem otrokom se sprejme starejša **izobražena dama Slovenka.** Znanje jezikov, glasbe in nadzorstvo gospodinjstva daje prednost. — Cenjene ponudbe na upravništvo »Slov. Naroda« pod **„Vzgojiteljica 5677“.**

Lepakoza

se proda. — **P. Pogačnik, Hradeckega vas 42.** 5732

Dobro ohranjena

oprava za spalno sobo

in kuhinjo se kupi. — Pismene ponudbe pod **„Oprava 5725“** na upr. »Slovenskega Naroda«.

Trgovski sotrudnik

špecerist mlad močan, zmožen obeh dež. jezikov, **želi službe** najraje kje na deželi. — Cenjene ponudbe na uprav. »Slov. Naroda« pod **„služba 5692“.**

Sprejme se takoj

vlagalka

v tiskarni **J. Blasnika nasl. v Ljubljani, Breg 12.** 5700

Opozarjam prekupce in lastnike ki imajo v zalogi **ježice,** da jih ponudijo v prodajo mojemu nakupovalcu g. Kramar Matija, Glince št. 90 pri Ljubljani. **Eksportna trgovina KREGAR, Ljubljana,** Sv. Petra c. 21.—23.

500 kron nagrade

dobi, kdor mi preskrbi za takoj ali februar stalno **stanovanje,** obstoječe iz dveh do treh sob, kuhinje in drugih pritiklin. Ponudbe pod **„500 K/5739“** na upravništvo „Sloven. Naroda“.

PESTUNJA

zanesljiva, **se sprejme** k 10 mesecev staremu fantku edinčku. Dobra plača in hrana. Dopisi pod **„starejša moč 5721“** na upravn. „Sloven. Naroda“.

Po nizki ceni

prodaje na debelo razne **slaščice** n. pr. **karamele, mentol, peperminc, fondant, malc** itd. 5561

G. Darbo, Ljubljana,
Mestni trg 13.

Sobarico in kuharico

potrebuje obitelj z otroki na Hrvatskem. — **Deklico** za ves hišni posel potrebuje obitelj brez otrok v istem mestu na Hrvatskem. — Naslov pove upravništvo »Sloven. Naroda«. — 5669

Vreče na debelo

svilo v štrenah kupi v vsaki množini **Weingarten, Donaj, VII., Kaiserstr. 90.** 5147

Naprodaj so

4 lepi težki konji,

stari po 4 leta. **Proda se 4** ali tudi več po 10 tednov starih **prašičkov.** — Poizve se **v Ljubljani, Poljanska cesta 55.** 5655

Krema za britje

najboljše kakovosti, porabna brez vode, porcelanski lonček K **7·50.**

MILO za BRITJE

pristno, najboljše vrste, komad K **3.**— 1 kg K **34.**—. Proti vpošiljatvi zneska naprej dobavlja **M. Jünker,** eksportno podjetje **v Zagrebu štev. 15, Petrinjska 3/III. Hrvatska.** — 4798

Pohištvo

za 3 sobe s kuhinjo **se proda** zaradi smrtnega slučaja. — Ogleda se lahko vsak dan od 2.—4. na **Erjavčevi cesti štev. 4, pritličje levo.** 5742

Dve dekli

ena za kuhinjo, druga za živino, se kmalu sprejmeta Letna plača 400 K, pri zadovoljivem službovanju tudi več Naslov: **Konrad Murschitz, Laški trg**

Prazne vreče

vsake vrste in **suhe gobe** kupuje vedno in v vsaki množini ter plačuje po najvišjih dnevnih cenah trg. firma

I. Kušlan, Kranj, Gorenj.

Želi se kupiti v Ljubljani ali bližini

hiša

v kateri bi se nahajala **gostilniška koncesija,** ali pa tudi brez gostilne, ki bi bila pripravna za kako obrt Ponudbe naj se pošiljajo na upravn. „Slov. Naroda“ pod naslov: **„Hiša v Ljubljani 5734“.**

DVA

lepa, skoraj nova, lahka, z usnjato streho pokrita **voza** za eno ali dvopriego in dva zdrava, za vsako delo uporabljiva triletna **konja** proda **Rudolf Horvat,** mesar in posestnik v **Št. Petru v Sav. dolini.**

ABSOLVENTINJA

trgovskega tečaja v Mariboru, izvrstna **računarica,** zmožna tudi nemške stenografije, strojepisja, knjigovodstva ter obeh dež. jezikov v govoru in pisavi, **išče primernega mesta.** — Naslov pove uprav. »Sloven. Naroda«. — 5651

Prodam

4 težke, mlade konje

in enega lahkega, **figurastnega dirkača.** Za zdravje in za vsakovrstno uporabo garantira **Franc Wolf,** veleposestnik **v Št. Petru v Sav. dolini.**

Dobra

kuharica

srednjih let, vajena večje kuhe (20 oseb) in vsega gospodinjstva, **se takoj sprejme** proti dobri plači v večjo trgovsko hišo poleg dekle. — Ponudbe pod **„dobra kuharica“** na upravništvo »Slov. Nar.« Istotam se sprejme tudi **dekla** vajena živine. — Ponudbe pod **„Pridno dekle 5578“.**

Ženitna ponudba.

Podčastnik, 29 let star, z majhnim posestvom, želi znanja v svrho poznejše poroke z zdravim dekletom ali vdovo brez otrok, neomadeževane preteklosti, v starosti od 20—28 let, katera ima nekaj premoženja. Le resne ponudbe s sliko ter natančnim naslovom na upravništvo „Sloven. Naroda“ pod **„Pomlad 1919“.** Tajnost strogo zajamčena. 5735

SUHE GOBE

nemešane, jedilne, same jurčke, **iztočen med, vosek, brinjevo olje, razna domača žganja, kumno itd.** kupi vsako množino po najvišjih cenah

M. Rant, Kranj.

Prodaja: **vino, žganje i. t. d.**

Proda se

devet oralov njiv in gojzda ob državni cesti mej Lukovico in Krašnjo dne 2. novembra t. l. ob 3. uri popoldne na licu mesta na dražbi. — Pojasnila daje notar

Rahne na Brdu.

Gozdna parcela

„V rasnu“ št. 4093/208 **se proda** dne **20. oktobra 1918 ob 1. uri popoldne.** Ob 3. uri popoldne istega dne nadaljna prodaja 2 gozdnih parcel in sicer: št. 2480/24 **„Pod marofom“** in št. 2498 **„V vrtah“** pri Draganjem selu. Ponudniki za prvonavedeno parcelo naj se zbero ob pol 1. uri popoldne pri postaji Uršno selo na Dolenjskem in oni za drugonavedeni parceli pri parceli »Pod marofom«. **Ljudska posojilnica v Ljubljani.** 541

Pri tuk. okr. glavarstvu se razpisuje začasno mesto

uradnika,

ki naj bi vodil poljedelski in aprovizacijski referat. Plača po dogovoru. — Nastop službe s 1. januarjem 1919. 5730

C. kr. okrajno glavarstvo
Tolmin, dne 12. oktobra 1918.

Kdo ve,

kje je inžener **Lachnik** naročeval vodovodne armature? Odgovor prosi proti odškodnini občina

Črnivrh pri Idriji.

Revna služkinja

želi svojega otroka **oddati** za svojega. Naslov pove uprav. »Slov. Nar.« 5682

Išče se vinska klet.

Ponudbe na upravništvo »Slovenskega Naroda« pod: **„klet 5693“.**

Sprejmeta se

2 delavca in več deklet

za delo v kartonažni tovarni **J. Bonač sin, Ljubljana.** 5404

Modro galico

kupujem. Ponudbe z naznačbo količine in cene poslati na tvrdko **Antun Salčić Zagreb, Prilaz 12.** — 5473

Naprodaj je

2 para konj

1 par 17 pesti, črn, 1 par 15½ pesti, mešan, **v St. Petru na Krasu** pri g. **Muha.** 5688

Kupim hišo

(manjšo vilo) s posestvom eventuelno tudi kaj gozda na Kranjskem ali Štajerskem. — Ponudbe na upravništvo „Slovenskega Naroda“. 5629

Proda se malo rabljeno

moško kolo.

Poljanska c. 54, podstrešje. 5717

ČEVLJARSKI VAJENEC

se takoj sprejme. — Kje, se izve v upravništvu »Sloven. Naroda«. — 5729

Prašičeva in goveja mast

se išče v zameno za obločila. — Kdo, pove upravn. »Sl. Nar.« — 5714

Proda se

črna jopa in črn klobuk ter zimska jopa.

Naslov pri uprav. »Slov. Nar.« — 5741

Prodasta se

2 zimski suknji

razna obleka in žensko perilo. — Vse predvojno blago. — **Poljanski nasip 10, II. desno.** 5740

Proda se:

okrog 650 I 37% žganja. — Cena in naslov se izve pri upravništvu »Slovenskega Naroda“. — 5736

2 gospodični

išči eta hrano in stanovanje. — Ponudbe na upravništvo »Slovenskega Naroda« pod: **„gospodična 5694“.**

Oddam v najem večje posestvo

z vsem orodjem in živino, dalje **gostilno,** na željo tudi **žago** na vodo. Z živili preskrbljeno do prihodnje žetve. — Naslov pove uprava »Sl. Nar.« pod **št. 5715,** ako znamka za odgovor.

✝

Pevski zbor „Glasbene Matice“ v Ljubljani naznanja vsem svojim članom in vsem prijateljem slovenskega petja, da je v torek, 15. oktobra 1918 po daljšem bolehanju preminul prezaslužni, odlični slovenski pevec, starosta in častni član pevskega zbora Glasbene Matice, mestni učitelj v Ljubljani, gospod

ANTON RAZINGER.

Pogreb nepozabnega se vrši danes v četrtek, 17. oktobra popoldne ob 4. uri iz hiše žalosti, Rimska c. št. 5 na pokopališče k Sv. Križu.

Pevcu, ki je nad 40 let z najvišjo vzorno vnemo deloval za prospeh slovenske pesmi, ohranimo hvaležen trajen spomin!

Odbor pevskega zbora Glasbene Matice.

✝

Potrtim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš preljubljeni soprog, oče, brat, sin itd., gospod

Ivan Tavčar,

c. in kr. narednik 17. dopolnilnega okrajnega poveljstva

po kratki zelo mučni bolezni v 34. l. starosti v sredo, 16. t. m. ob pol 10. uri dopoldne preminul, previden s sv. zakramenti.

Pogreb predragega se bo vršil v petek, ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Krojaška ul. 8 (pri Mačku), k Sv. Križu. 5745

Blag mu bodi spomin!

Ljubljana-Poljane, dne 16. oktobra 1918.

Pavla Tavčar, soproga. — **Marjan, Anica, Nada,** otroci. — **Marija,** mati. — **Nežka, Minka, Frančiška** in **Ivanka,** sestre. **Franci, Alojzij** in **Anton,** bratje **ter ostali sorodniki.**

Ladislav Vilar
Mia Vilar roj. Kranner
poročena

Pudob 15. oktobra 1918. Ljubljana

Ves elektrotehniški instal. materijal

napuščalci in stranski regulatorji (Aulasser u. Nebenschluss-regulatoren) dobaven točno s skladišča. — **Elektrarne, instalaterji** in odjemalci na veliko naj zahtevajo novi cenovnik materijala z navedbo, kaj potrebujejo. 5558

Zamena, novo ovitje in popravila elektromotorjev

BRUNO SMUTNY, GRADEC, WIELANDGASSE 56

Brzojavni naslov: **„Elektrosmutny“.**

OSVALD DOBEIC,

trgovina z mešanim blagom v Ljubljani,

Martinova cesta 15,

priporoča nastopno blago kakor: razne stenske ter viseče svetiljke, kotle z locnjem, emajlne umivalne sklede za brivce, bukovo oglje v zav. po 1 kg, salonske metle, različne krtače, dišeče milo, razne razglednice, pisemski papir, kuverte, Erdalpasto, otroške nogavice št. 1—3, ženske ovratnike, moške rokavice za vojake, nadomestni sukanec (Ersatzzwirn), svilene trakove v vseh barvah, tulj črn, ter še razno drugo blago. — Istotam je naprodaj partija različnih praznih steklenic, velike steklenice (baloni), 6 malih sodov ter nekaj karbolineja. 5667

Kolesarji, pozor!!

Kdor se hoče dobro in trajno voziti, naj si nabavi

prve avstr. patentirane obroče za kolesa.

Prekašajo dosedaj vse nove iznajdbe, popravila so izključena ter si vsakdo pri tem prihrani mnogo denarja in časa. Dobijo se obroči na **Marije Terezije cesti štev. 6.** — Kolesa se imajo pripeljati seboj. — Generalno zastopstvo za Kranjsko: 5296

Ernest Aljančič, Ljubljana

Najlepši obraz

ter **mladostnosvežo polt** dobe žene in dekleta do pozne starosti, ako se ravnajo po mojem tisočkrat preizkušenem receptu. — Vse nečistosti kože kakor **pege, ogrci, mozolji** izginejo. Za znamko za odgovor pošljem vsakemu prepis tega recepta **popolnoma zastonj!** — Pišite takoj na 4136

L. DECKER, DUNAJ 56, Fach 19, Abt. 28.

100.000 i

hvaležnih odjemalcev potrjujejo, da **uničevalec korenin RIA-BALZAM** v 3 dnevih brez bolečin odstrani **kurja očesa, bradavice, roženo kožo.** Uspeh jamčen. Cena 3 K, 3 lončki 7 K, 6 lončkov 11 K. **ZOBOBOL** odstrani **„ZIDES“** pri najbolj trdovratnem zobobolu, ko so odpovedala vsa sredstva in pri otlih zobeh. Ob neuspehu denar nazaj. Cena 3 K, 3 pušice 7 K, 6 pušic 11 K. Nič več zobnega kamena **ali** slabega duha iz ust. Snežnobele zobe Vam napravi zobni fluid **„ZIRIS“.** Takojšen učinek. — Cena 3 K, 3 steklenice 7 K. **Podgane, miši** se popolnoma iztrebijo s podganjo smrtjo. Če ni uspeha, denar nazaj. Na stotine zahvalnih pisem. Cena 4 K, 3 škatljice 9 K. — Stenice, uši, bolhe, ščurke uniči radikalno z zalego vred **„THIERA“. prašek proti mrčesu** zraven 2 K. — 3069

Cena 3 K, 3 kartoni 7 K,

KEMENY, Košice (Kassa) Postfach 12/C/31 (Ogrsko).

GONILNI JERMENI

ni papir

Otto Haase & Sohn
Gradec.